

Kommunens oppgaver med Tilskudd ved produksjonssvikt i plante – og honningproduksjonen

Digital møteplass forvaltning 26. sept. 2025

Marit Røstad, Linda N Antonsen, Eivind Vågø, Gunhild
Halvorsen

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

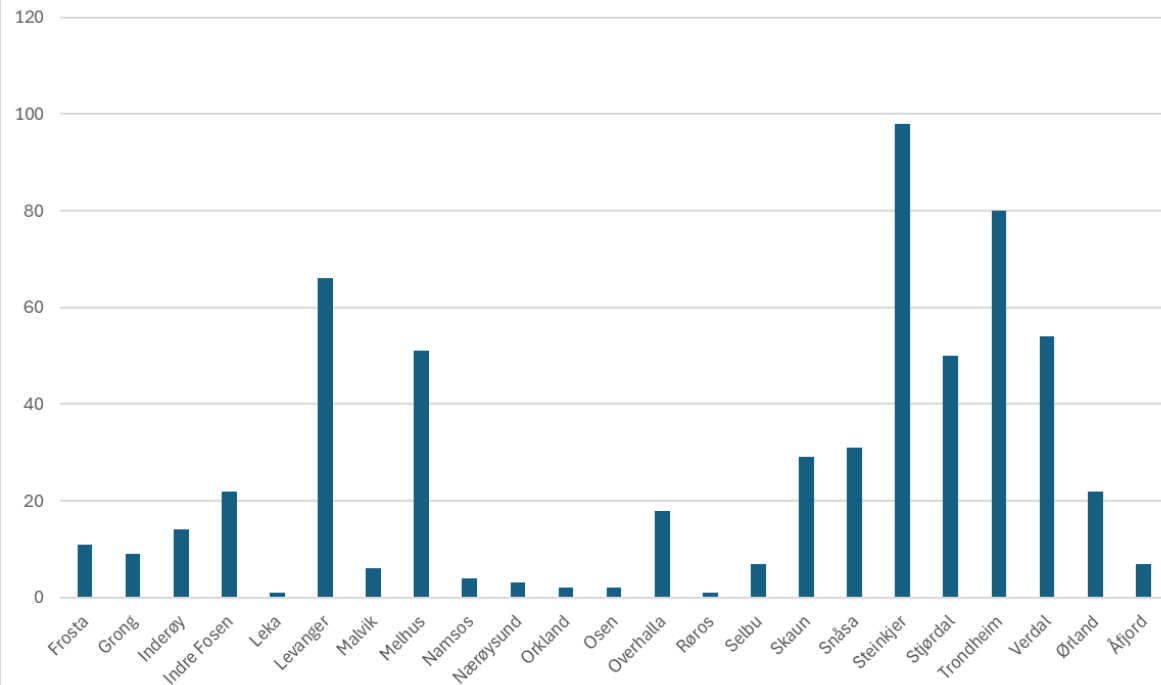

26.09.2025

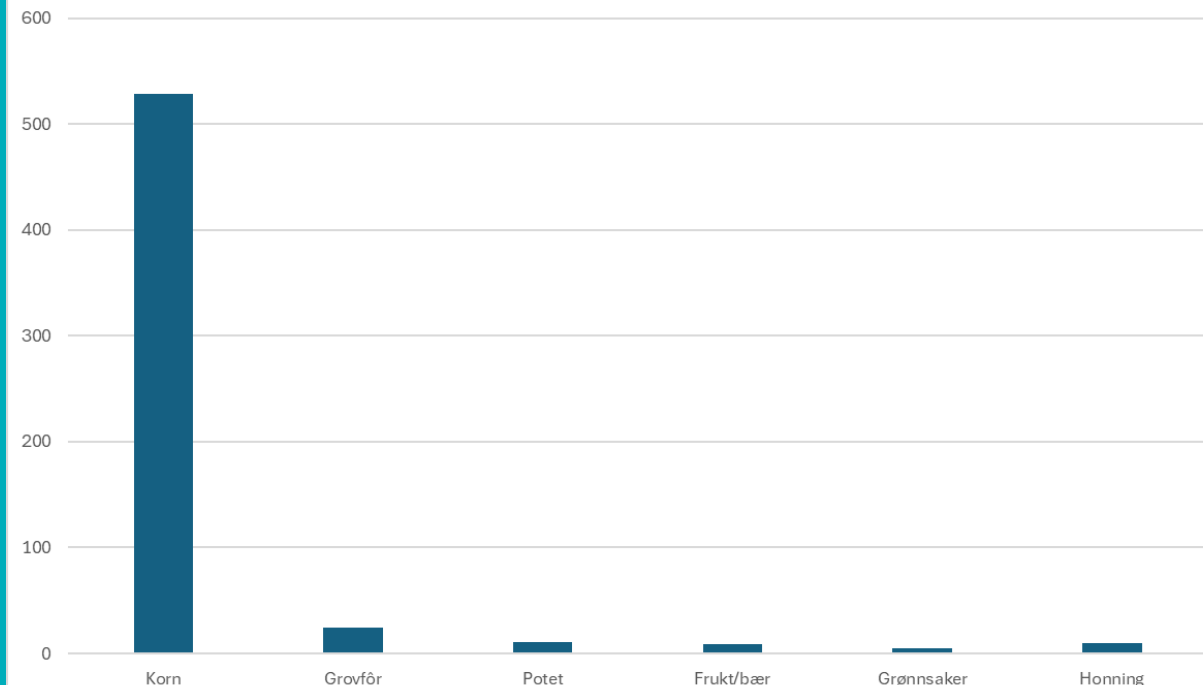
Status Trøndelag 25.09.2025

588 stk mottatte meldinger om mulig produksjonssvikt

Antall meldinger pr kommune

Meldinger fordelt på produksjoner

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

26.09.2025

Dagens tema

Kommunens oppgaver med ordningen

- Kommunens kontroll av ordningen
- Faglig vurdering av årsak, forebyggingsplikt og tapsbegrensningsplikt
- Areal som inngår i tilskuddsberegningen
- Dokumentasjon – av avling i gjennomsnittsår og skadeår

Tilskudd ved svikt i honningproduksjonen

Nytt om ordningen fra
Landbruksdirektoratet

Behandling av meldinger om mulig produksjonssvikt

- Kommunen skal gå gjennom og vurdere alle innkomne meldinger om skade i Agros.
- Planteproduksjon: minst 10 % stedlig kontroll av alle innmeldte saker.
- Honning: minst 50 % stedlig kontroll av alle innmeldte saker.
- Kontrollen bør være risikobasert

Vurderingstema ROS-analyser

- Nye foretak uten erfaring
- Foretak som driver i områder der det ikke er andre som har meldt om klimabetinget skade
- Foretak med produksjonsomfang eller -type som kan medføre høy utbetaling
- Foretak der deler av avlinga står uhøsta
- Gjengangere i ordninga

Kontroll av meldinger om mulig produksjonssvikt i planteproduksjon

Stedlig kontroll etter melding om klimabetinget skade, salgsvekster

Kontrollen skal gjennomføres i vekstsesongen, og hensikten er å avklare om hele skaden skyldes klima. Kontrollskjema legges ved en eventuell søknad om erstatning (dokumentasjon). Dokumenter gjerne med bilder.

Navn foretak:

Kommune:

Organisasjonsnr.:

Vekstgruppe:

Gnr/bnr:

Melde dato:

Kontrollpunkt	
<u>Vekt</u> : art og sort	
Skade og Skadeårsak	
Jordart Anslag fordeling	
Dreneringstilstand	
Gjødsling; Type og mengde Sjekk mot gjødslingsplan <u>Sådato</u> /plantedato	
Sort og såmengder	
Plantevern: Ugras Sopp Vekstregulering Tilstand på åkeren (legde, jevnhet, ugras, sykdom) Andel skade som skyldes klima i %	
Andre merknader:	
Dato for stedlig kontroll	
Underskrift foretak	
Underskrift kommune	

- Vurdere om det foreligger klimabetinget skade, eller om det er andre faktorer som spiller inn:
 - Dreneringstilstand
 - Tidspunkt for våronn, sortsvalg, gjødsling
 - Tiltak mot ugras/sopp/skadegjørere
 - Tilstand på åkeren
- Uhøsta areal: Kommunen skal vurdere og evt. godkjenne areal som ikke kan høstes. Restverdien av det uhøsta arealet skal beregnes og trekkes fra ved beregning av avlingssvikt.
- *NB! Alt areal skal høstes så langt det lar seg gjøre og avlinga har noe verdi.*
- Kommunen må kunne dokumentere at kontroll er gjennomført.

Kontroll i honningproduksjon

- Sjekke antall kuber
- Veie opp lager
- Har det vært endringer i driften i forhold til tidligere år?
 - f.eks. større omfang av splitting av kuber eller salg av kuber?
- Har det vært tilleggsfôring i mai/juni?
- Har det vært mye sverminger i år?
- Fordeling mellom sommerhonning og lynghonning?
- Spørre brukeren om hva hen mener er årsak til produksjonssvikten?

Foto: Anders Mona

Kontroll i forbindelse med behandling av søknad om produksjonssvikt

- Kommunen skal ut på stedlig kontroll for å telle rundballer/måle opp fôrmengde i silo i ALLE saker som gjelder grovfôr med husdyr.
- Opptelling skal skje så raskt som mulig etter at dyrene er tatt inn fra beite.

Forebyggende tiltak og tapsbegrensningsplikt

§ 9. Avkorting

Hele eller deler av tilskuddet kan avkortes dersom foretaket

1. ikke har drevet på en faglig forsvarlig måte og har gjort det som normalt kan forventes for å forebygge tap, eller
2. i henhold til forvaltningsvedtak eller dom driver eller har drevet sin virksomhet i strid med regelverk for jord- og hagebruksvirksomhet eller birøkt, og det er utvist uaktsomhet eller forsett, eller
3. uaktsomt eller forsettlig har gitt feil eller mangelfulle opplysninger i søknad, rapportering eller på annen måte, som har eller ville dannet grunnlag for en urettmessig utbetaling av tilskuddet.

Forebyggende tiltak

Forebyggings- og tapsbegrensningsplikt

For at et tap skal kunne gis tilskudd må søker ikke ha kunnet sikret seg mot tapet. I dette ligger det en forebyggings- og tapsbegrensningsplikt, hvor søker må ha opptrådt faglig forsvarlig og ikke være skyld i tapet gjennom uaktsom adferd.

Forebyggingsplikt

Forebyggingsplikten er tiltak du gjør **før skadesituasjonen oppstår**. Dette innebærer blant annet at art og sorter må være tilpasset de normale klimatiske forholdene. Videre må tidspunkt for våronn og høsting være utført i samsvar med god agronomi og jorda må være godt drenert.

Andre momenter som ligger i forebyggingsplikten vil kunne være

Lukk

- gjødsling i samsvar med norm
- kalking
- bekjempelse av ugras, sykdommer og skadedyr.

Eksempel på svar vi ser

Søkers beskrivelse av tiltak som er utført for å forebygge skaden

Heldig vis vart det en bra 2 slått

Søkers beskrivelse av tiltak som er utført for å forebygge skaden

Her er det vanskelig med tiltak. Glad for å få høstet det selv med dærlig avling

Søkers beskrivelse av tiltak som er utført for å forebygge skaden

Alt er gjort i god argonomisk ånd. Været styrer vi ikke med.

Søkers beskrivelse av tiltak som er utført for å forebygge skaden

Våronn ble ferdigstilt før 25.mai. Kornet var ikke klart for tresking før regnet satte inn i begynnelsen av september. Været etterpå har vi ikke kunnet påvirke.

Altså, ingen spesielle tiltak utført.

Foto: Anders Mona

Hva har du gjort for å oppnå god avling?

- Sortsvalg – tidlig/sein sort
- Engalder
- Såtid – er det andre årsaker til sen såtid enn sen vår? Har andre i området sådd til rett tid?
- Gjødsling – hvilken avling er det gjødslet for å oppnå? Når er det gjødslet? Ant. Kg/daa? Er det gjort gjødslingstiltak som følge av utvasking?
- Kalking – pH i jord
- Dreneringstilstand – er det behov for dreneringstiltak?
- Ugrasbekjempelse – behov for og type ugrasbekjempelse?
- Sykdomsbekjempelse – gjennomført ved behov?
- Vanning?
- Når er det høstet?
- Når er de ulike operasjonene gjennomført?

Foto: Anders Mona

Vurdering av agronomien

- Kommunen og Statsforvalteren skal vurdere om søker driver agronomisk godt – altså utført forebyggende tiltak
- Kan det være andre årsaker til produksjonssvikten?
- Mangler det opplysninger – etterspør dette fra søker, og sett en frist for innsending
- Er søknaden mangelfull vil saksbehandlingstiden ta lenger tid

Vedlegg til søknad i om klimabetinget skade, salgsvekster
Beskrivelse av skadeårsak

Vedlegg til søknad om klimabetinget skade, Grovfôr med husdyr
Beskrivelse av skadeårsak

Kommune:

Navn foretak:

Organisasjonsnr.:

Gmr/bmr:

Organisasjonsnr.:

Gmr/bmr:

Kontrollpunkt	Kontrollpunkt
Vekst:	Beskriv skade og skadeårsak
Art	
Sort	
Skade og skadeårsak	
Jordart	Er eventuelle vinterskader reparert. Når og hvordan?
Anslag fordeling	Jordart
Dreneringstilstand	Anslag fordeling
Gjødsling	Dreneringstilstand
Dato, type og mengde	Gjødsling
Sådato/plantedato	Type gjødsel og mengde
Såmengder	Eng:
Plantevern:	Fordeling engalder
Ugras	Antall daa gjenlegg i skadeåret?
Sopp	Andre grovfôrvekster:
Vekstregulering	Hvilke, kvalitet og areal
Tilstand på åkeren	Beite: fulldyrka/overflatedyrka
(legde, jevnhet, ugras, sykdom)	Kvalitet og areal
Høstdatoer	Beiteskader av for eksempel
Andel skade som skyldes	gås, hjort, elg?
klima i %	Avlingsmengde i normalår:
Andre merknader:	Antall rundballer pr daa
Underskrift foretak	Mengde silo
	Høstdato
	Andel skade som skyldes
	klima i %
	Andre merknader:
	Dato og underskrift foretak

© Statsforvalteren i Trøndelag

Tapsbegrensningsplikt

Tapsbegrensningsplikten gjelder når det **har oppstått en skadesituasjon**. Blant annet er konsekvensen av å ikke høste areal som er berørt av skaden, normalt at retten til tilskudd for det uhøstede arealet bortfaller. (?)

Dersom avlingens restverdi er lik 0 eller høstekostnadene overstiger restverdien og du av den grunn ikke ønsker å høste, må du innhente bekreftelse fra kommune eller statsforvalter av avlingen er tapt. Det samme gjelder dersom innhøstingsforholdene er uforsvarlige.

Lukk ✕

Tapsbegrensningsplikt

- Dokumentere og melde skade raskt
- Høste avling med restverdi
- Dersom det ikke er høstet – har det vært dager der det *kunne* ha vært høstet?
- Søker må gi beskjed til kommunen raskt dersom det ikke kan høstes
- Kommunen skal godkjenne arealer som ikke høstes, må raskt på plass for å vurdere arealene
- Bilder kan være viktig dokumentasjon på tilstanden
- Ved sprengt kapasitet på leietresking: er det forsøkt å finne annen tilbyder?

Avling og areal ved beregning av tilskudd produksjonssvikt

- Kommunen skal kontrollere at søker har rett på PT-tilskudd for arealene det er søkt tilskudd for. Dvs. må ha drevet aktivt og gjort det en kan forvente i vekstsesongen.
- Skadeårets areal preutfylles i søknadene med godkjent areal fra året før og må korrigeres om arealet endres. Godkjent areal i PT-søknaden skal legges til grunn.
- Tilskudd for *produksjonssvikt* beregnes pr. vekstgruppe. Vekster med og uten skade skal inngå i beregningen. Manglende vekster må fylles inn av kommunen.
- Om det dyrkes både jordbær og bringebær i skadeåret skal begge vekstene inngå i beregningen, selv om det bare er svikt i jordbærproduksjonen.
- Areal tallene for gjennomsnittsårene preutfylles i søknaden, og er hentet fra godkjente PT-søknader og må ikke kontrolleres.
- Nytt fra 2025 – gjennomsnittsberegning med 7 eller 4 år. SF skal bruke beregningen der søker kommer best ut.
- Må ha hatt produksjon i 7 siste år for å ta bort år fra gjennomsnittsberegningen
- SF kan fastsette gjennomsnittsavlingen skjønnsmessig om søker ikke har hatt produksjonen i grunnlagsår – er under oppbygging

Avling og areal

Tilskudd ved produksjonssvikt beregnes med utgangspunkt i foretakets avling i skadeåret sammenlignet med avlingen i en gjennomsnittsperiode (forventet avling). Søker må derfor registrere opplysninger om avling og areal i skadeåret. Dersom søker har flere vekster i vekstgruppen, skal avling og areal registreres for alle vekstene.

Avling og areal per vekst i skadeåret

Dersom vekst skal korrigeres, gjøres dette ved å trykke på «blyanten». Dersom søker ikke har oppgitt alle vekster som foretaket har i skadeåret, legges vekst til ved å trykke på «Registrer manglende vekst i skadeåret».

Vekst	Foreligger endelige avlingstall?	Avling (kg)	Areal (daa)	Avling (kg/daa)	Uhøstet areal (daa)	Kommune	SF	Handlinger
Jordbær til konsum	Ja	5 766	30	192,20	10		Vis	
Bringebær til konsum	Ja	2 297	5	459,40	1		Vis	

Skjermbilde for søker i Agros

Beregning av gjennomsnittsavling

Gjennomsnittsavlingen beregnes med grunnlag i de siste sju årene før skadeåret. Du kan selv velge om du ønsker å ta ut de to dårligste og det beste året fra denne gjennomsnittsperioden. Dersom du velger å ta ut de to dårligste og det beste året, fastsetter systemet disse årene for deg med bakgrunn i opplysningene om avling i gjennomsnittsperioden.

Har du ikke hatt produksjon i de siste sju årene før skadeåret, har du ikke anledning til å ta ut år fra gjennomsnittsberegningen.

Velg hvilken metode som skal brukes for beregning av gjennomsnittsavlingen

- ☐ Jeg ønsker at 4 år brukes i gjennomsnittsberegningen
- ☐ Jeg ønsker at 7 år brukes i gjennomsnittsberegningen

< Forrige

Neste >

Lagre

Lagre og lukk

Gjennomsnittsavling 4 år

2. Avling og areal i gjennomsnittsperioden 2018 – 2024

Korn

G	H	I	J	K	L
År	Avling (kg)	Avling korrigert (kg)	Areal (daa)	Areal korrigert (daa)	Avling (kg/daa)
2024 – beste år	455 941	-	-	563	809,84
2023	92 167	-	-	123	749,33
2022	44 111	-	-	55	802,02
2021 – nest dårligste år	24 010	-	-	103	233,11
2020	294 613	-	-	426	691,58
2019	305 836	-	-	405	755,15
2018 – dårligste år	12 114	-	-	52	232,96
M: Gjennomsnittsavling (kg/daa)					749,52

Dokumentasjon av avlingsmengder

- Kommunen skal kontrollere at dokumentasjon av avlingsmengder (kg) for alle år er vedlagt søknaden
- Manglende dokumentasjon må etterspørres, før oversending til SF, sett frist
- Om ikke all avling i skadeåret er solgt ved innsending av søknad ettersender søker endelige avlingstall når all avling er solgt.
- Kornsøknader preutfylles for gjennomsnittsårene med mengde korn levert kornmottak, inkl. kontraktdyrket såkorn, leierenset og leiemalt.
- Korn brukt til fôr på eget bruk må dokumenteres med fôrplaner.
- Det er også noen andre vekstgrupper som er preutfylt, som bær, veiledende
- Dokumentasjon av gjennomsnittsavling vil som hovedregel være hovedbok med mengde ev. med nødvendige underbilag. Leveransene skal spesifiseres i eget vedlegg til søknaden og bekreftes av regnskapsfører, revisor eller kommune
- Skadeårets avling dokumenteres også hovedsakelig med regnskapstall og bekreftes
- Fôrpoteter, settepoteter, såvare må dokumenteres om de skal være med i beregningen i gjennomsnittså og i skadeår.

Nytt om ordningen

- Nytt rundskriv klart medio oktober
 - Saksbehandlerrundskriv
 - Veiledningsrundskriv
 - Kommunens oppgaver tydeliggjøres
 - Hvem bør kontrolleres – risikofaktorer (nye, gjengangere, eneste søker, saker der det kan bli store utbetalinger)
 - Hva skal kontrolleres (skadeårsak, skadeforebyggende og tapsbegrensende tiltak, klimaprosent)
- Fortsatt to forskrifter
- Beregning av gjennomsnittsavling med 7 år eller 4 år
- Alle meldinger skal inn i Agros (søker eller kommune legger inn)